

**Beépített automatikus tűzjelző rendszerek
felülvizsgálata és karbantartása.**

A felelős személy (üzemeltető) feladatai.

A felülvizsgálat és karbantartás célja:

Egy tűzjelző rendszer élettartama során túlnyomó részt nyugalomban van, általában csak vész helyzetben van rá szükség. Egy évek óta nyugalomban lévő rendszerről a szakképzetlen tulajdonos, vagy kezelő személyzet nem tudja megállapítani, hogy az mennyire működőképes. Vész helyzetben viszont azonnal megbízhatóan kell működnie. A hosszú távú megbízható működés csak a rendszeres ellenőrzésekkel, és a szükséges karbantartásokkal biztosítható. A rendszeres karbantartással biztosítható tűz esetén az azonnali riasztás, elkerülhető a téves riasztások miatti felesleges tűzoltósági kivonulások.

A felelősök:

A tűzjelző berendezés üzemeltetésért felelős személy (az üzemben tartó részéről) a tulajdonos, a létesítmény irányításáért felelős vezető, vagy egy valamelyikük által kinevezett személy. Őt nevezzük üzemeltetőnek, vagy felelős személynek.

A tűzjelző berendezés felülvizsgálataért és karbantartásáért a szakképzett karbantartó a felelős. Ő egy megfelelő szakképesítéssel, tapasztalattal, és eszközökkel rendelkező személy. Tevékenységét az üzemeltető megbízásából, karbantartási szerződés alapján végzi.

Felülvizsgálatok és karbantartások:

A rendszeres felülvizsgálatok célja a tűzjelző rendszer működőképességének ellenőrzése és fenntartása normál körülmények között. A napi és havi ellenőrzéseket az üzemeltető részéről kinevezett felelős személy végzi. Ezeknél az ellenőrzéseknél az egyik cél a rendszer jelzési képességének ellenőrzése, ugyanakkor az ellenőrzések során rendszer kezelői és az épület használói megfelelő rutint is szereznek a tűzjelzésekkel és az azokhoz kapcsolódó feladatokkal kapcsolatban.

A féléves és éves ellenőrzéseket szintén a felelős személynek kell koordinálnia, de ezekben az esetekben már műszaki ellenőrzések és javítások történnek. Ezeket a szakképzett karbantartó végzi.

255. § (7) A felülvizsgálatok és karbantartások között, rendszeres és rendkívüli felülvizsgálatok vannak. A rendszeres felülvizsgálatok célja a tűzjelző berendezés megfelelő működőképességének normál körülmények között történő ellenőrzése.

Rendkívüli felülvizsgálatot kell végrehajtani

- a) tűzeset után,
- b) téves riasztás esetén, kivéve, ha annak konkrét fizikai oka a helyszínen azonnal a téves riasztást követően egyértelműen megállapítható,
- c) a berendezés meghibásodása esetén,
- d) a berendezés változtatása esetén,
- e) hosszú üzemszünet után, amelynek időtartama meghaladta a fél évet, vagy
- f) új karbantartóval kötött szerződés után.

A felelős személy általános feladatai:

Biztosítania kell, hogy a rendszer kezelői képesek legyenek a számukra engedélyezett kezelési funkciókat elvégezni és a rendszer „üzemeltetési naplóját” megfelelően vezetni.

A létesítmény módosításával, karbantartásával vagy más munkálatokkal megbízott szervezetekkel egyeztetve biztosítania kell, hogy e munkák ne okozzanak hibát a tűzjelzőnél és ne zavarják annak működését.

Biztosítania kell a lehető legjobb minőségben a rendszer karbantartását, hogy a tűzjelző rendszer megbízhatóan teljesíthesse feladatát, ne okozzon téves jelzéseket, és vészhelyzetben megfelelő módon működhessen. A karbantartási munkák közé tartozik a rendszer időszakos felülvizsgálata, szervizelése és esetleges javítása.

Jeleznie kell az épület vagy az épületben tartózkodók időbeli eloszlásának változását, a tárolt anyagokban vagy a folytatott technológiában bekövetkező változását a karbantartó felé, és ennek megfelelően kell (esetleg) módosítani a tűzjelző rendszert is.

Gondoskodnia kell arról, hogy az automatikus érzékelők 0,5 m sugarú környezete szabad legyen, a kézi jelzésadók láthatók és megközelíthetők legyenek, a hang- fényjelzők ne legyenek takarásban.

Biztosítania kell a tűz- és hibajelzéseket megjelenítő tűzjelző központ, a távkezelő/távkijelző/ismétlő egységek hozzáférhetőségét, beleértve esetleg az ezekhez tartozó kulcsokat, jelszavakat.

Követendő eljárásokat, szabályokat kell kidolgoznia, melyeket a rendszer tűzjelzése, hibajelzése illetve részleges vagy teljes tiltási állapota esetén kell követni.

Gondoskodnia kell arról, hogy a tűzvédelmi ellenőrzések során a szükséges dokumentumok rendelkezésre álljanak. Ezek közé tartozik a beépített tűzjelző berendezés üzemeltetési és karbantartási napló, valamint a rendszer megvalósulási terve. Felügyelnie kell, hogy a beépített tűzjelző berendezés üzemeltetési és karbantartási naplóban az alábbiak szerepeljenek:

- a felelős személy neve,
- a szerződött karbantartó elérhetőségei,
- minden tűzjelzés (valódi, teszt, téves) bekövetkeztének idejével, a bejelző eszköz azonosításával és a jelzés kiváltó okával (ha ezek ismertek),
- minden hibajelzés és bekövetkeztének ideje,
- minden felülvizsgálat vagy javítás és elvégzésének ideje,
- minden kiiktatási és tiltási művelet és elvégzésének ideje,
- a rendszer mindennemű módosítása és bekövetkeztének ideje.

A füstérzékelőkkel védett területeken a porral, füsttel, szennyeződéssel járó munkák során óvintézkedéseket kell tennie a téves jelzések és az eszközök elszennyeződésének elkerülésére az alábbi módokon, naplózási kötelezettség mellett:

- ideiglenes hálóval, fóliával vagy egyéb takarással elválasztva a munkaterületet az érzékelők által védett területtől,
- ideiglenesen műanyag vagy papír fedéllel letakarva az érzékelőket,

Mivel a fenti megoldások mindegyike többé-kevésbé csökkenti a rendszer érzékenységét, és az építési, karbantartási munkák pedig általában fokozzák a tűz kockázatát, ezért a munkák alatt fokozott emberi felügyeletet kell biztosítani a területen. A munkák végeztével ellenőriznie kell, hogy az érzékelők védőfedelét és az esetleges szennyeződést eltávolították, valamint a rendszert megfelelő módon helyreállították (eszközök/zónák engedélyezése). A munkák végeztével érdemes a karbantartó céggel felülvizsgáltatni a rendszert.

Ismertetnie kell a személyzettel és a külső, szerződött szervezetekkel, hogy az épületben tűzjelző rendszer működik, és ez milyen hatással lehet tevékenységükre.

A felelős személy napi feladatai:

255. § (1) Az üzemeltető által a beépített tűzjelző berendezés központja (távkielző, távkezelő egység) felügyeletével és kezelésével megbízott személy vagy szolgáltató a berendezés működésének vizsgálata kapcsán naponta ellenőrzi, hogy

- a) ha a berendezés nincs nyugalmi helyzetben, akkor a kijelzett hibát az üzemeltetési naplóba bejegyezték -e, és, ha a hiba szakképzett beavatkozást igényel – nem a hálózat időleges kimaradásáról van szó –, értesítették-e a jogosult személyt,
- b) az előző nap bejegyzett hibára történt-e megfelelő intézkedés,
- c) a tűzjelző központ valamennyi állapotjelzője működik-e.

(2) Ha az állandó felügyelet távfelügyeleten keresztül valósul meg, az (1) bekezdés c) pontjában meghatározottak helyett elégséges meggyőződni, a központtal való kapcsolatról és rendszerállapotról.

(3) Az ellenőrzés célja, hogy megállapítást nyerjen a belső hangjelző, a központ fényjelző és információ-kijelzői megfelelően működik-e.

(4) Az ellenőrzés a gyártó által javasolt módon történik.

(5) Az üzemeltetői ellenőrzést végző személy havonta ellenőrzi:

- a) az (1)–(4) bekezdésben foglaltak betartását,
- b) az üzemeltetési naplót folyamatosan vezetik-e,
- c) a felügyeletet ellátók részt vettek-e megfelelő oktatáson,
- d) a nyomtatók működéséhez szükséges eszközök, anyagok (papír festék, festékszalag) rendelkezésre állnak-e.

(6) Az üzemeltetői ellenőrzést végző személy háromhavonta ellenőrzi:

- a) az (5) bekezdésben foglaltak betartását,,
- b) hogy történtek-e az épület használatában, technológiájában, kialakításában olyan változások, amelyek befolyásolják a tűzjelző berendezés működését, különösen az automatikus érzékelők érzékelési képességét, a kézi jelzésadók hozzáférhetőségét, a hangjelzők hallhatóságát és
- c) hogy a jelzések beazonosítására vonatkozó kimutatások, rajzok rendelkezésre állnak-e, a grafikus megjelenítő eszköz üzemképes-e.

A felelős személy feladatai az fél éves felülvizsgálatok során:

A rendszeres féléves (esetleg a kockázatelemzés alapján vagy a kedvezőtlen környezeti feltételek miatt gyakoribb) felülvizsgálatok, karbantartások természetesen a szakképzett karbantartó feladatai. Az üzemeltető részéről felelős személynek ezekben az esetekben

- gondoskodnia kell arról, hogy a munkákat egy szerződött, szakképzett karbantartó végezze,
- biztosítania kell a karbantartó számára az optimális munkavégzés feltételeit (bejutás elzárt, nehezen megközelíthető helyekre stb.),
- ellenőriznie kell, hogy a karbantartó az alább felsorolt munkákat, ellenőrzéseket elvégezte,
- végül igazolnia kell, és át kell vennie – jegyzőkönyv alapján – az elvégzett munkát.

Vonatkozó jogszabály:

- *A belügyminiszter 54/2014. (XII. 5.) BM rendelete az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról (OTSZ)*
- *A belügyminiszter 30/2019. (VII. 26.) BM rendelete az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet módosításáról*